

[S. Rasmussen.]

vi ikke gjort ret mange Forandringer. Vi ønsker ogsaa her, at den private Skole bliver stillet saa frit som muligt, saa den selv paa en Maade kan vælge sit Tilsyn. Deri kan vi i nogen Maade være enige med Flertallet, men vi kan ikke være enige med Flertallet i, at de private Skoler her i København skal være undergivet Tilsyn af en Præst, hvorimod de offentlige Skoler ikke skal være det.

Med disse faa Bemærkninger skal jeg anbefale at stemme for det af Mindretallet stillede Ændringsforslag og stemme imod det af Flertallet stillede.

Undervisningsministeren (Borghjerg):

Det er mig en Tilfredsstillelse, at et stort Flertal i det nedsatte Udvalg har stillet et Ændringsforslag, som aabner Udsigt til denne vigtige Lovs Gennemførelse i indeværende Rigsdagssamling. Naar Loven gennemføres i den Skikkelse, Udvalgsflertallet nu foreslaar, bliver den langtfra paa alle Punkter, som jeg helst havde ønsket den, men der sker dog saa store Fremskridt paa en Række Omraader, at jeg uden Betænkelighed og med god Samvittighed har kunnet give dette Flertalsforslag min Tilslutning.

For Københavns Vedkommende faar vi en Folkeliggørelse af hele Skolevæsenet, der gennem mange Aar har været haardt tiltrængt. Vi faar et Folke- og Forældre-styre, som der ikke har været Spor af hidtil. Det københavnske Skolevæsen har været ledet af et snævert Bureaukrati, et Embeds-styre paa tre Medlemmer, og det er ubegribeligt, at det har faaet Lov til at gaa saa længe. Jeg husker, at jeg som ung Borgerrepræsentant for en Menneskealder siden var med til fra Borgerrepræsentationen at indstille et Forslag om Ændringer i saa Henseende til Regering og Rigsdag. Nu lykkes det, og jeg hilser det med Glæde, men det er ogsaa længe nok, det har været. Vi faar Forældreraad ved de enkelte Skoler; vi faar en Skoledirektion, hvor det folke- og forældrevalgte Element bliver afgørende; Lærerne faar Ret til en Medvirkning, som de hidtil ganske har savnet. Det sker her i København som ude i Købstæderne og i hele Landet, hvorved der skabes Mulighed for det bedst mulige Samarbejde mellem Skole og Hjem.

I Købstæderne faar Skolevæsenet en større Selvstændighed ved at frigøres fra Skoledirektionerne, som Købstædernes Skolevæsen altid har staaet i et meget fjernt og fremmed Forhold til, og som tillige har

været et Omsvøbsdepartement, der nu forsvinder, saaledes at hele Styrelsen i høj Grad forenkles. Købstædernes Kommunalbestyrelser faar en øget Myndighed med Hensyn til Kaldelse af Lærerne.

Paa Landet faar vi Amtsskoleledirektionerne, og i Stedet for de nuværende Herreds- eller Provstidirektioner, hvori jo næsten intet folkevalgt Element har været — det var Amtmanden, Provsten og et Medlem valgt af Skoleraadet, af det gamle Skoleraad, der styrede deroppe i Toppen af Amtet —, faar vi nu tre folkevalgte Medlemmer, indirekte valgte, men dog folkevalgte Medlemmer, som udgør Amtsskoleledirektionens Flertal. Vi faar de Amtsskolekonsulenter, hvorefter baade den danske Lærerstand, jeg kan sige enstemmigt, og mangfoldige skoleinteresserede Mennesker i over et kvart Aarhundrede har næret brændende Længsel, og som jeg tror vil blive i høj Grad medvirkende til, at Folkeskolen ude paa Landet kan højnes. Lærerne bliver derved ligestillet med andre Stænder, ogsaa med Præstestanden. Det Forhold, vi har haft i Aarhundreder, at en ældre dygtig Lærer som nærmeste fødte foresatte kunde have en ung teologisk Kandidat, der slet ikke havde beskæftiget sig med Skole-spørgsmaal — det er jo ikke nu som i gamle Dage, da Præsterne ofte underviste i mange Aar, inden de blev Præster —, har ikke været tiltalende for nogen af Parterne, og det forsvinder nu. Dette Lovforslags Gennemførelse betyder Lærerstandens sociale Ligestilling med andre Stænder her i vort Land.

Da jeg for halvtredie Aar siden fremsatte Skolelovforslaget i Folketinget, erklærede jeg mig villig til Forhandling om alle Enkeltheder, ogsaa om Forholdet mellem Skole og Kirke, og det har jeg ogsaa under de nu afsluttede Forhandlinger gjort. Jeg har gjort Indrømmelser paa Steder, hvor jeg, hvis jeg var eneraadig eller havde et rent Flertal af mit Parti og de Radikale paa min Side, vilde have foreslaaet andre Ting. Jeg har erklæret mig villig til Forhandling, og det har jeg ogsaa vist i Ger-ning. Jeg stillede kun to Betingelser for min fortsatte Medvirken til denne Skolelovs Gennemførelse, nemlig dels, at Forældrene fik en øget direkte Indflydelse paa den Skole, hvori deres Børn gaar, dels, at vi fik et fagligt-pædagogisk Tilsyn. Begge disse Ting naas, paa det ene Punkt om end ikke fuldt ud saa dog saaledes, at jeg med god Samvittighed har kunnet slutte mig dertil.

Vi faar Adgang til, hvor en rimelig Del